

**МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ПРАВА, ЕКОНОМІКИ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН**

Кафедра цивільного та господарського права і процесу

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор МГУ

к.ю.н., доцент Громовенко К.В.

«30» 09 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**АДАПТАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ЦИВІЛЬНОГО ТА ЦИВІЛЬНО-
ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ДО ПОЛОЖЕНЬ ТА СТАНДАРТІВ ПРАВА
ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ**

(назва навчальної дисципліни)

Галузь

08- Право

(шифр і назва напрямку підготовки)

Спеціальності

081- Право

(шифр і назва спеціальності)

Назви освітньо-наукових програм:

Право

Інститут права, економіки та міжнародних відносин

(назва інституту, факультету)

Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти

доктор філософії (PhD)

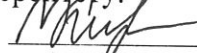
Одеса
2020 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Адаптація національного цивільного та цивільно-процесуального законодавства до положень та стандартів права Європейського союзу» розроблена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки здобувачів наукового ступеня доктора філософії за спеціальностями: **081 – Право**

«___» _____ 2020 року. – 17 с.

Розробник:

Кізова О.С., доктор юридичних наук, професор кафедри цивільного та господарського права і процесу Міжнародного гуманітарного університету.

(підпис)

/Кізова О.С./
(прізвище та ініціали)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри цивільного та господарського права і процесу

Протокол № 1 від «26» серпня 2020 року

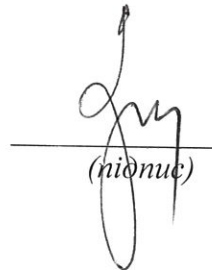
Завідуюча кафедрою
д.ю.н., професор

(підпис)

/Кізова О.С./
(прізвище та ініціали)

«26» серпня 2020 р.

Гарант освітньо-наукової програми
д.ю.н., професор.

(підпис)

/Крижановський А.Ф./
(прізвище та ініціали)

«30» серпня 2020 р.

Схвалено Вченою радою Міжнародного гуманітарного університету
Протокол № 1 від «30» вересня 2020 року

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-науковий рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 08 Право	Нормативна	
Модулів – 1	Спеціальність 081 Право	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		3-й	3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин – 180		5-й	5-й
Тижневих годин - для денної форми навчання: аудиторних – 8 самостійної роботи –22; - для заочної форми навчання: аудиторних – 2,5 самостійної роботи –42	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Доктор філософії	Лекції	
		26 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		24 год.	4 год.
		Лабораторні	
		немає	
		Самостійна робота	
		130 год.	170 год.
		Індивідуальні завдання:	
		Вид контролю: залік	

В межах курсу здобувачі вчатьсЯ процесу приведення нормативно-правових актів певної держави у відповідність до вибраного стандарту та поясненню сучасних тенденцій, які актуальні в науці. Вивчаючи курс «Адаптація національного цивільного та цивільно-процесуального законодавства до положень та стандартів права Європейського союзу», здобувачі готують індивідуальні завдання за окремими темами, що цікавлять їх найбільше, виступають з відповідними доповідями, а також приймають участь в обговоренні усіх тем курсу.

Мета курсу «Адаптація національного цивільного та цивільно-процесуального законодавства до положень та стандартів права Європейського союзу» - виявлення основних проблем адаптації до положень та стандартів ЄС, а також систематизація знань про становлення і розвиток процесу європейської інтеграції; ознайомлення з інституційно-правовою системою Європейського Союзу.; формування наукової методології розв'язання складних та нетипових проблем, поглиблене вивчення здобувачами основних положень вітчизняного і зарубіжного законодавства, міжнародних угод і конвенцій.

Основним завданням навчальної дисципліни є поглиблене вивчення здобувачами норм цивільного, цивільно-процесуального права та права ЄС, опанування здобувачами основних положень із проблем цивільного, цивільно-процесуального права та права ЄС у сучасних умовах, вивчення особливостей правового становища суб'єктів, визначення напрямків удосконалення законодавства, а також вивчення правового регулювання відносин, пов'язаних із його реалізацією.

Мова навчання українська.

Статус навчальної дисципліни – вибіркова навчальна дисципліна.

2. ВИМОГИ ДО РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ТА КОМПЕТЕНЦІЙ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ

У процесі реалізації програми дисципліни «Адаптація національного цивільного та цивільно-процесуального законодавства до положень та стандартів права Європейського союзу» формуються наступні компетентності із передбачених освітньо-науковою програмою:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

- ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК-2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК-5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК-7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові) компетентності:

- ФК-1. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у галузі професійної та/або дослідницької діяльності.
- ФК-2. Здатність до застосовування концептуальних та методологічних знань в науково-дослідній роботі та предметній сфері наукових досліджень.
- ФК-3. Здатність до вирішення наукових проблем та завдань у сфері дослідження.
- ФК-5. Здатність планувати та організувати дослідницьку діяльність.
- ФК-7. Здатність формувати та обґрунтовувати гіпотези на основі теоретико-методологічного аналізу з предметної сфери наукового дослідження.
- ФК-8. Здатність до критичного аналізу досліджень різних науковців з предметної сфери наукового пошуку.
- ФК-10. Здатність використовувати прийоми системного аналізу результатів досліджень.
- ФК-11. Здатність застосовувати методи збирання інформації та методи кількісної обробки даних.
- ФК-12. Здатність до генерування ідей та створення нових знань у сфері дослідження.
- ФК-13. Здатність до проведення досліджень на глобальному рівні з використанням іноземних наукових джерел та бібліографічних баз.
- ФК-14. Здатність до розроблення методичних рекомендацій щодо впровадження результатів наукових досліджень.
- ФК-16. Здатність до дотримання принципів наукової етики та академічної доброчесності.
- ФК-17. Здатність до ділового спілкування у науковому та освітньому середовищі.
- ФК-19. Здатність до розробки навчально-методичного забезпечення освітніх компонент (дисциплін).

Навчальна дисципліна забезпечує досягнення програмних результатів навчання, передбачених освітньою програмою:

- ПРН-1. Використовувати та розуміти категоріальний апарат з предметної області досліджень.
- ПРН-2. Розуміти науково-практичний зміст та тенденції розвитку сучасних держави і права.
- ПРН-3. Знати принципи та прийоми системного аналізу результатів досліджень.
- ПРН-8. Здійснювати моніторинг науково-практичних проблем у професійній галузі з використанням методів збирання інформації (спостереження, аналіз документації, опитування, тестування та ін.) і методів кількісної та якісної обробки даних (математичні, статистичні та ін.).
- ПРН-9. Використовувати понятійно-категоріальний апарат, теоретико-методологічні засади та методичні прийоми для обґрунтування проблем та подальшого розвитку наукових досліджень з предметної сфери фундаментального та/або прикладного спрямування.
- ПРН-10. Організовувати, планувати та виконувати наукові дослідження фундаментального та/або прикладного спрямування.
- ПРН-11. Застосовувати новітні інформаційні технології у проведенні наукових досліджень.

- ПРН-12. Виявляти, аналізувати, протиставляти теоретичні та практичні дослідження різних науковців з предметної сфери наукового дослідження для обґрунтування власних висновків та пропозицій.
- ПРН-13. Здійснювати комплексний аналіз для оцінки сучасного стану предметної сфери наукового дослідження фундаментального та/або прикладного спрямування.
- ПРН-14. Переосмислювати наявне та створювати нове цілісне уявлення, пропонувати та обґрунтовувати гіпотези на основі теоретико-методологічного аналізу з предметної сфери наукового дослідження.
- ПРН-17. Узагальнювати результати власних досліджень, надавати та обґрунтовувати власні пропозиції з предметної сфери дослідження.
- ПРН-18. Демонструвати та обговорювати отримані результати власних наукових досліджень під час виступів на конференціях, захисту власного оригінального дослідження.
- ПРН-21. Використовувати творчий підхід до розробки навчально-методичного забезпечення освітніх компонент (дисциплін).
- ПРН-22. Володіти та використовувати сучасні інформаційні технології при проведенні наукових досліджень.
- ПРН-27. Знати закономірності та тенденції розвитку цивільного права, сімейного права, цивільного процесу, міжнародного приватного права.
- ПРН-28. Знати доктрину та правові засади регулювання приватно-правових відносин в ЄС.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знання:

Проходження програми підвищення кваліфікації дозволить слухачам:

знати:

- сучасний стан права ЄС і перспективи його розвитку;
- структуру ЄС;
- основні функції інституцій ЄС;
- організацію судової системи ЄС, розподіл юрисдикції між судовими органами ЄС;
- коло джерел права ЄС та їх властивості;
- порядок застосування права ЄС у національних правопорядках його держав-членів;

вміти:

- аналізувати проблеми сучасного політичного життя України та світу;
- правильно тлумачити норми права ЄС, насамперед установчих договорів ЄС;
- орієнтуватися у системі та термінології інституційного права ЄС та договірно-правовій базі відносин України з ЄС;
- використовувати отримані знання у сфері права Європейського Союзу для підвищення професійних навичок.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Основні категорії цивільного права у контексті адаптації цивільного законодавства України до приватного права ЄС.

Приватне право як «європейський концепт». Виокремлення приватного права як тенденція еволюції правової системи Європейського Союзу. Цивільне право та цивільне законодавство України. Типологія цивільного права України у контексті категорій «європейське право» та європейські традиції приватного права. Правова адаптація як вид взаємодії правових систем. Система цивільного законодавства України у контексті адаптації до умов внутрішнього ринку ЄС. Договори та правочини у цивільному законодавстві України: адаптаційний потенціал. Судова практика. Судовий прецедент. Принципи DCFR: сутність та значення для гармонізації цивільного законодавства України з правом ЄС. Принцип справедливості, добросовісності, розумності субсидіарного застосування норм законодавства: розуміння у цивільному праві України та модельних правилах

Тема 2. Людина як суб'єкт цивільних прав

Людина і громадянське суспільство, фізична особа і приватне право: питання кореляції. Засади статусу людини (фізичної особи) у цивільному законодавстві України. Здійснення цивільних прав людини (приватної особи). Правове забезпечення приватних (цивільних) прав. Медична допомога у контексті забезпечення права людини на життя та здоров'я. Відновлення строків позовної давності при захисті прав фізичної особи

Тема 3. Права на речі

Засади регулювання відносин власності за цивільним законодавством України та деяких європейських країн. Поняття довірчої власності (трасту) у цивільному праві України та DCFR в контексті імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Права на землю у контексті європейських правових традицій. Володіння та право володіння чужим майном (речами). Засади регулювання спадкування в Україні. Проблеми гармонізації правового регулювання недоговірних зобов'язань у спадковому праві України за стандартами ЄС. Здійснення права на спадкування та оформлення права на спадщину у контексті Угоди про асоціацію України з ЄС.

Тема 4. Право інтелектуальної власності в умовах адаптації до законодавства ЄС

Засади регулювання відносин інтелектуальної власності в Україні. Правове регулювання відносин у сфері авторського права у різних правових системах. Авторські права у контексті створення єдиного цифрового ринку. Промислова власність. Правовий режим інформації за законодавством України та проблема боротьби з піратством. Проблеми боротьби з плагіатом.

Тема 5. Зобов'язання

Засади регулювання зобов'язальних відносин за законодавством України. Порівняльно-правовий аналіз регулювання переддоговірних відносин. Концепція істотних умов договору за законодавством України та ЄС (зокрема, згідно DCFR та PECL). Правове регулювання міжнародного договору купівлі-продажу. Закон України «Про електронну комерцію» як крок до реалізації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Договір аутсорсингу. Система недоговірних зобов'язань за цивільним законодавством України та у праві європейських країн. Зобов'язання з безпідставного збагачення за цивільним законодавством України та DCFR. Загальні засади деліктного права Франції, Німеччини та України. Ноксальна відповідальність за законодавством Франції, Німеччини та України

Тема 6. Загальноєвропейська традиція і перспективи гармонізації цивільного процесу України та Європейського союзу

Еволюція наукової думки про гармонізацію цивільного процесу та вибір напрямку дослідження. Основні етапи формування цивільних процесуальних моделей сучасних європейських держав. Зближення і гармонізація цивільного процесу в умовах регіональної європейської інтеграції. Становлення вітчизняної моделі цивільного процесу та перспективи його розвитку в умовах

Тема 7. Загальні засади гармонізації цивільного процесу в Європейському союзі

Передумови та законодавчі засади гармонізації цивільного процесу в ЄС. Поняття та загальна характеристика гармонізації цивільного процесу, шляхи гармонізації цивільного процесу. Запровадження єдиних правил цивільного судочинства та їхнє значення. Узгодження правил цивільного процесу держав – членів ЄС. Поняття транскордонного елементу та транскордонного цивільного процесу

Тема 8. Єдиний порядок вирішення цивільних і комерційних справ транскордонного характеру як результат гармонізації цивільного процесу в ЄС

Внутрішня структура цивільного процесу ЄС. Альтернативність та автономність загальноєвропейських процедур. Принцип пріоритетності цивільного процесу ЄС та особливості застосування положень національного законодавства під час розгляду справ у порядку загальноєвропейських процедур. Забезпечення прав відповідача на організацію свого захисту. Оскарження судових рішень, ухвалених у порядку загальноєвропейських процедур

Тема 9. Основні етапи та напрями гармонізації Цивільного процесу ЄС та України

Основні етапи гармонізації цивільного процесу ЄС та України. Режим вільного обігу судових рішень. Юрисдикція та недопущення паралельного розгляду цивільних і комерційних справ транскордонного характеру. Судове співробітництво між судами ЄС та України (вручення судових та позасудових документів, отримання доказів, забезпечення позовних вимог)

Тема 10. Розвиток цивільного процесу в умовах глобалізації та зближення правових систем світу

Вплив поліцивілізаційної парадигми сучасного світу на розвиток цивільного процесу. Загальносвітові тенденції зближення цивільних процесуальних систем світу. Запровадження і розвиток електронного правосуддя для забезпечення доступного та ефективного захисту прав в умовах глобалізації

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лекц.	прак	лаб	інд	сам. роб.		лекц	прак	лаб	інд	сам. роб.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1.												
Тема 1. Основні категорії цивільного права у контексті адаптації цивільного законодавства України до приватного права ЄС	21	4	4			13	19	2				17
Тема 2. Людина як суб'єкт цивільних прав	17	2	2			13	21	2	2			17
Тема 3. Права на речі	17	2	2			13	21	2	2			17
Тема 4. Право інтелектуальної власності в умовах адаптації до законодавства ЄС	17	2	2			13	17					17
Тема 5. Зобов'язання	17	2	2			13	17					17
Тема 6. Загальноєвропейська традиція і перспективи гармонізації цивільного процесу України та європейського союзу	17	2	2			13	17					17
Тема 7. Загальні засади гармонізації цивільного процесу в європейському союзі	17	2	2			13	17					17
Тема 8. Єдиний порядок вирішення цивільних і комерційних справ транскордонного характеру як результат гармонізації цивільного процесу в ЄС	19	4	2			13	17					17
Тема 9. Основні етапи та напрями гармонізації цивільного процесу ЄС та України	17	2	2			13	17					17
Тема 10. Розвиток цивільного процесу в умовах глобалізації та зближення правових систем світу	21	4	4			13	17					17
Усього годин	180	26	24			130	180	6	4			170

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Основні категорії цивільного права у контексті адаптації цивільного законодавства України до приватного права ЄС 1. Приватне право як «європейський концепт» 2. Виокремлення приватного права як тенденція еволюції правової системи Європейського Союзу 3. Цивільне право та цивільне законодавство України 4. Типологія цивільного права України у контексті категорій «європейське право» та європейські традиції приватного права 5. Правова адаптація як вид взаємодії правових систем. 6. Система цивільного законодавства України у контексті адаптації до умов внутрішнього ринку ЄС 7. Договори та правочини у цивільному законодавстві України: адаптаційний потенціал. 8. Судова практика. Судовий прецедент 9. Принципи DCFR: сутність та значення для гармонізації цивільного законодавства України з правом ЄС 10. Принцип справедливості, добросовісності, розумності субсидіарного застосування норм законодавства: розуміння у цивільному праві України та Модельних правилах	4 / -
2	Тема 2. Людина як суб'єкт цивільних прав 1. Людина і громадянське суспільство, фізична особа і приватне право: питання кореляції 2. Засади статусу людини (фізичної особи) у цивільному законодавстві України 3. Здійснення цивільних прав людини (приватної особи). 4. Правове забезпечення приватних (цивільних) прав 5. Медична допомога у контексті забезпечення права людини на життя та здоров'я 6. Відновлення строків позовної давності при захисті прав фізичної особи	2 / 2
3	Тема 3. Права на речі 1. Засади регулювання відносин власності за цивільним законодавством України та деяких європейських країн 2. Поняття довірчої власності (трасту) у цивільному праві України та DCFR в контексті імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС 3. Права на землю у контексті європейських правових традицій 4. Володіння та право володіння чужим майном (речами) 5. Засади регулювання спадкування в Україні 6. Проблеми гармонізації правового регулювання недоговірних зобов'язань у спадковому праві України за стандартами ЄС 7. Здійснення права на спадкування та оформлення права на спадщину у контексті Угоди про асоціацію України з ЄС	2 / 2
4	Тема 4. Право інтелектуальної власності в умовах адаптації до законодавства ЄС 1. Засади регулювання відносин інтелектуальної власності в Україні 2. Правове регулювання відносин у сфері авторського права у різних правових системах 3. Авторські права у контексті створення єдиного цифрового ринку 4. Промислова власність 5. Правовий режим інформації за законодавством України та проблема боротьби з піратством 6. Проблеми боротьби з плагіатом	2 / -
5	Тема 5. Зобов'язання 1. Засади регулювання зобов'язальних відносин за законодавством України	2 / -

	2. Порівняльно-правовий аналіз регулювання переддоговірних відносин. 3. Концепція істотних умов договору за законодавством України та ЄС (зокрема, згідно DCFR та PECL) 4. Правове регулювання міжнародного договору купівлі-продажу 5. Закон України «Про електронну комерцію» як крок до реалізації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС 6. Договір аутсорсингу 7. Система недоговірних зобов'язань за цивільним законодавством України та у праві європейських країн 8. Зобов'язання з безпідставного збагачення за цивільним законодавством України та DCFR 9. Загальні засади деліктного права Франції, Німеччини та України 10. Ноксальна відповідальність за законодавством Франції, Німеччини та України	
6	Тема 6. Загальноєвропейська традиція і перспективи гармонізації цивільного процесу України та європейського союзу 1. Еволюція наукової думки про гармонізацію цивільного процесу та вибір напрямку дослідження 2. Основні етапи формування цивільних процесуальних моделей сучасних європейських держав 3. Зближення і гармонізація цивільного процесу в умовах регіональної європейської інтеграції 4. Становлення вітчизняної моделі цивільного процесу та перспективи його розвитку в умовах євроінтеграції	2 / -
7	Тема 7. Загальні засади гармонізації цивільного процесу в європейському союзі 1. Передумови та законодавчі засади гармонізації цивільного процесу в ЄС 2. Поняття та загальна характеристика гармонізації цивільного процесу 3. Шляхи гармонізації цивільного процесу 4. Запровадження єдиних правил цивільного судочинства та їхнє значення 5. Узгодження правил цивільного процесу держав – членів ЄС 6. Поняття транскордонного елементу та транскордонного цивільного процесу	2 / -
8	Тема 8. Єдиний порядок вирішення цивільних і комерційних справ транскордонного характеру як результат гармонізації цивільного процесу в ЄС 1. Внутрішня структура цивільного процесу ЄС 2. Альтернативність та автономність загальноєвропейських процедур 3. Принцип пріоритетності цивільного процесу ЄС та особливості застосування положень національного законодавства під час розгляду справ у порядку загальноєвропейських процедур 4. Забезпечення прав відповідача на організацію свого захисту 5. Оскарження судових рішень, ухвалених у порядку загальноєвропейських процедур	2 / -
9	Тема 9. Основні етапи та напрями гармонізації цивільного процесу ЄС та України 1. Основні етапи гармонізації цивільного процесу ЄС та України 2. Режим вільного обігу судових рішень 3. Юрисдикція та недопущення паралельного розгляду цивільних і комерційних справ транскордонного характеру 4. Судове співробітництво між судами ЄС та України (вручення судових та позасудових документів, отримання доказів, забезпечення позовних вимог)	2 / -
10	Тема 10. Розвиток цивільного процесу в умовах глобалізації та зближення правових систем світу	4 / -

	1. Вплив поліцивілізаційної парадигми сучасного світу на розвиток цивільного процесу 2. Загальносвітові тенденції зближення цивільних процесуальних систем світу 3. Запровадження і розвиток електронного правосуддя для забезпечення доступного та ефективного захисту прав в умовах глобалізації.	
	Всього:	24 / 4

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота з дисципліни складається з опрацювання навчального матеріалу:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни;
- підготовка до семінарських занять;
- підготовка до підсумкового контролю.

Конспект із виконаним завданням подається викладачу на перевірку під час проведення відповідного семінарського заняття, або в інший, визначений викладачем час. Загальний підсумок самостійної роботи з вивчення курсу фіксується під час складення заліку.

Питання з кожної теми, які треба розглянути та законспектувати, вказані у таблиці.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Основні категорії цивільного права у контексті адаптації цивільного законодавства України до приватного права ЄС 1. Програма адаптації законодавства України до законодавства ЄС. 2. Етапи адаптації українського законодавства, їх задачі та пріоритетні сфери адаптації. 3. Механізми адаптації законодавства України до законодавства ЄС	13/17
2	Тема 2. Людина як суб'єкт цивільних прав 1. Місце громадського суспільства у системі соціальних відносин у демократичній системі. 2. Приватна особа 3. Способи здійснення цивільних прав 4. Європейська політика в галузі охорони здоров'я	13/17
3	Тема 3. Права на речі 1. Право володіння чужим майном (речами) 2. Спадкові правовідносини. 3. Спадкування за законом. 4. Засади регулювання спадкування в Україні та ЄС	13/17
4	Тема 4. Право інтелектуальної власності в умовах адаптації до законодавства ЄС 1. Розвиток права інтелектуальної власності ЄС 2. Інститути права інтелектуальної власності ЄС 3. Договори Всесвітньої організації інтелектуальної власності	13/17
5	Тема 5. Зобов'язання 1. Суб'єкти зобов'язання: 2. зобов'язання із множинністю осіб; 3. зобов'язання за участю третіх осіб; 4. заміна осіб у зобов'язанні.	13/17
6	Тема 6. Загальноєвропейська традиція і перспективи гармонізації цивільного процесу України та європейського союзу 1. Аналіз еволюції цивільного процесу в європейських державах 2. Сучасні моделі цивільного процесу європейських держав 3. Сучасний етап розвитку цивільного процесу	13/17

	4. Перспективи зближення й гармонізації цивільного процесу України та Європейського Союзу	
7	Тема 7. Загальні засади гармонізації цивільного процесу в європейському союзі 1. Передумовами гармонізації цивільного процесу 2. Законодавчими засадами гармонізації цивільного процесу в ЄС 3. Сутність гармонізації цивільного процесу у вузькому значенні 4. Гармонізація цивільного процесу у широкому розумінні 5. Транскордонний елемент у цивільному процесі ЄС	13/17
8	Тема 8. Єдиний порядок вирішення цивільних і комерційних справ транскордонного характеру як результат гармонізації цивільного процесу в ЄС 1. Внутрішня структура цивільного процесу ЄС 2. Принцип пріоритетності цивільного процесу ЄС 3. Реформування національного цивільного судочинства України	13/17
9	Тема 9. Основні етапи та напрями гармонізації цивільного процесу ЄС та України 1. Що можна визначити конкретизуючи конкретні заходи з гармонізації цивільного процесу ЄС та України 2. Принципи ALI-UNIDROIT як приклад гармонізації цивільного процесу світового масштабу 3. Регіональні європейські правила цивільного судочинства	13/17
10	Тема 10. Розвиток цивільного процесу в умовах глобалізації та зближення правових систем світу 1. Порядок вручення судових і позасудових документів між судами держав – членів ЄС 2. Порядок отримання доказів у справах транскордонного характеру в судах держав – членів ЄС 3. Правова допомога в цивільних справах транскордонного характеру 4. Альтернативні та інтерактивні способи вирішення спорів в ЄС 5. Електронне правосуддя в цивільних справах в ЄС	13/17
	Всього	130/170

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Реферат повинен мати титульний лист, вступ, основні розділи (2–4), висновки, список використаних джерел. Цитати, фактичні і статистичні матеріали, наведені в тексті, обов'язково мають супроводжуватися посиланнями на використані джерела.

При написанні реферату слід дотримуватися наступних вимог:

1. Обов'язковою умовою написання реферату є план, що складається не менше, ніж з 3-х пунктів, а також вступ та висновки, які повинні виражати власне ставлення здобувача до обраної теми.

2. Робота має мати обсяг не менш 10-ти друкованих сторінок тексту

3. Друкування тексту - за допомогою комп'ютера здійснюється через 1,5 міжрядкових інтервали, 14 кегль, шрифт Times New Roman. Поля: зліва - 30 мм; праворуч - 10-15 мм; вгорі і знизу - 20 мм;

Теми рефератів:

1. Основні принципи побудови інституційної системи (механізму) у Європейському Союзі.
2. Розподіл компетенції між державами – членами ЄС та Європейським Союзом.
3. Еволюція компетенції Європейського Союзу і її відображення у праві ЄС.
4. Законодавчий процес у Європейському Союзі.

Теми рефератів:

1. Основні принципи побудови інституційної системи (механізму) у Європейському Союзі.
2. Розподіл компетенції між державами – членами ЄС та Європейським Союзом.
3. Еволюція компетенції Європейського Союзу і її відображення у праві ЄС.
4. Законодавчий процес у Європейському Союзі.
5. Проблема «дефіциту демократії» і її подолання у Європейському Союзі.
6. Судова система Європейського Союзу.
7. Юрисдикція Суду ЄС.
8. Європейський Економічний простір, правова природа.
9. Правова природа ЄС. Основні підходи до визначення правової природи Європейського Союзу.
10. Європейський парламент у системі інститутів ЄС.
11. Еволюція правового статусу Європейської Ради.
12. Президентство у Європейському Союзі.
13. Функції Комітету постійних представників (КОРЕПЕР).
14. Правове положення і повноваження Верховного представника ЄС з питань спільної зовнішньої політики і політики безпеки.
15. Агенції Європейського Союзу. Їх місце в організаційному механізмі ЄС.
16. Європейська цивільна (громадська) служба: правові основи побудови і діяльності.
17. Міжнародна правосуб'єктність ЄС.
18. Зовнішньополітична функція у ЄС.
19. Визначення і місце *aquis communautaire* у правопорядку ЄС.
20. Критерії членства у Європейському Союзі.
21. Громадянство Європейського Союзу.
22. Принцип верховенства права ЄС.
23. Принцип прямої дії права ЄС.
24. Принципи субсидіарності і пропорційності.
25. Право Європейського Союзу – нова правова система. Її сутність, тенденції еволюції.
26. Співвідношення права Європейського Союзу і права його держав-членів.
27. Особливості суб'єктів європейського права.
28. Елементи наднаціональності в Європейському Союзі і його правовій системі.
29. Особливості вторинного права ЄС.
30. Рішення як джерело права ЄС.
31. Міжнародні договори в праві ЄС.
32. Прецеденти Суду ЄС як джерела права ЄС.
33. Правові аспекти спільної зовнішньої політики та політики безпеки в ЄС.
34. Правові основи візової та імміграційної політики в ЄС.
35. Шенгенське право – особливий компонент в системі права Європейського Союзу.
36. Свобода руху осіб у Європейському Союзі.
37. Становлення принципу захисту прав людини у праві ЄС.
38. Хартія основних прав Європейського Союзу і проблеми її конституційного розвитку.
39. Кодифікація і прогресивний розвиток прав людини у Хартії основних прав ЄС.
40. Особливості захисту права Європейського Союзу у національних судах держав-членів.
41. Співробітництво держав – членів ЄС у цивільно-правовій сфері.
42. Питання боротьби з порушенням майнових прав у Європейському Союзі.
43. Україна – сусід Європейського Союзу. Особливості політики сусідства.
44. Основні напрями адаптації законодавства України до права ЄС.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Здобувачі вищої освіти опановують зміст навчальної дисципліни у наступних видах навчальної роботи: опрацювання лекційних матеріалів та літератури; підготовка до семінарських занять; надання відповідей на тести по темах курсу; виконання реферату.

Поточне оцінювання здійснюється у вигляді демонстрації результатів навчання та оцінювання:

- усної відповіді на питання лекційного курсу або тестування знань з певного розділу (теми) або з певних окремих питань лекційного курсу;
- розв'язання задач, вправ.
- захисту завдань самостійної роботи;
- виступу на семінарських заняттях.

Підсумковий контроль проводиться для оцінювання якості засвоєння навчального матеріалу дисципліни з урахуванням результатів поточного контролю. Форма підсумкового контролю: *залік*.

Форми вимірювання результатів навчання

Результат навчання*	Вимірювання кожного результату навчання
знати: основні засади правового регулювання європейської інтеграції; методи дослідження права Європейського Союзу; загальні принципи та джерела права Європейського Союзу; специфіку імплементації норм права Євросоюзу у внутрішні правові порядки країн-членів і третіх країн; механізм прийняття рішень в рамках Європейського Союзу; систему та повноваження органів Європейського Союзу; правові засади зовнішньої політики Європейського Союзу; договірний та інституційний механізми регулювання відносин між Україною та Європейським Союзом	Он-лайн тестування під час семінарського заняття. Усне опитування.
вміти: застосовувати отримані знання для вирішення практичних завдань, пов'язаних з розбудовою відносин України з Європейським Союзом; аналізувати джерела права Європейським Союзом; оцінювати стан відповідності законодавства України з правом Європейським Союзом; орієнтуватися в літературі за фахом.	Он-лайн тестування під час семінарського заняття. Усне опитування.
володіти: міжнародно-правовою термінологією; навичками роботи з правовими актами.	Он-лайн тестування під час семінарського заняття. Усне опитування.
Аналізувати матеріали до тем, винесених на самостійний розгляд	Оцінювання конспектів самостійної роботи
Упорядковувати набуті знання у вигляді реферату	Оцінювання реферату

9. Критерії оцінки знань здобувачів наукового ступеню доктора філософії

Оцінювання успішності навчання здобувачів наукового ступеню доктора філософії здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно в національну шкалу («зараховано», «не зараховано») та шкалу Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (СКТС – A, B, C, D, E, FX, F).

Рівень знань оцінюється:

- «зараховано» A - від 90 до 100 балів. Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «зараховано» B - від 82 до 89 балів. Здобувач володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко

орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «зараховано» С - від 74 до 81 балів – Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

- «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Здобувач був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);

- «зараховано» E - від 60 до 63 балів. Здобувач був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.

- «не зараховано» FX – від 35 до 59 балів. Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- «не зараховано» F – від 0 до 34 балів. Здобувач не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами				
Сума балів за 100-бальною шкалою	Шкала ЕСТ8	Національна шкала	Рівень компетентності	Оцінка за
				для заліку
90-100	A	відмінно	високий	зараховано
82-89	B	дуже добре	достатній	
74-81	C	добре		
64-73	D	задовільно	середній	
60-63	E	достатньо		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторної здачі семестрового	низький	не зараховано
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту		

10. Рекомендована література

Основна

1. Адаптація правової системи України до права Європейського Союзу : теоретичні та практичні аспекти : матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Полтава, 23 листопада 2017 року) : у 2 ч. Полтава : Россава, 2017. Ч. 1. 245 с
2. Адаптація соціальної політики та трудового законодавства України до стандартів ЄС: Навч. посібник / Сіверський інститут регіональних досліджень. Чернігів: Деснянська правда, 2007. 169 с.
3. Європейська інтеграція та євроатлантичне співробітництво України : навчально-методичний комплекс для підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування : розробники Д. І. Дзвінчук, М. П. Баран, А. В. Мазак. Івано-Франківськ : місто Нв, 2013. 76 с
4. Ковалів М. В., Тимчишин Т. М., Ніканорова О. В. Основи права Європейського Союзу: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 212 с

5. Марі-Карін фон Гумпшенберг. Застосування міжнародних стандартів. Посібник для національних спостерігачів за виборами / Марі-Карін фон Гумпшенберг. Страсбург/Тбілісі, 2013. 109 с.
6. Мужикова Н.М., Пузирний В.Ф., Семинов Л.А. Адаптація соціальної політики та трудового законодавства України до стандартів ЄС: Навч. посібник / Сіверський інститут регіональних досліджень. Чернігів: Деснянська правда, 2007. 169 с.
7. Навчально-методичний посібник для самостійної роботи та семінарських занять з навчальної дисципліни "Основи права Європейського Союзу" (відповідно до вимог ECTS) / уклад.: М.В. Буроменський, Т.М. Анакіна, Т.В. Комарова та ін. Х.: Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого", 2011. 49 с.
8. Нормативно-правове забезпечення стратегічного курсу України на європейську та євроатлантичну інтеграцію: Навчальний посібник-хрестоматія: У 2 частинах /Уклад. і коментар: І.В.Артюмов, Д.В.Вітер, Л.І.Загайнова, О.М.Казакевич, О.М.Руденко. Ужгород: Ліра, 2007.Вип.5. Ч.І. 452 с.
9. Протидія злочинності та адаптація кримінального законодавства і права України до законодавства і права Європейського Союзу : Монографія / В. К. Матвійчук, О. Є. Гіда, Р. Б. Прилуцький [та ін.] ; За заг. ред. докт. юрид. наук, проф. В. К. Матвійчука.К. : ВНЗ «Національна академія управління», 2014. 552 с
10. Теорія та практика адаптації законодавства України до законодавства ЄС: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 8 червня 2018 року / за ред. проф. Р.С. Мельника, відпов. ред. к.ю.н. Л.Ю. Малюга. К.: Видавничий дім «Гельветика», 2018. 380 с.
11. Харитонов Є. Г. Цивільне законодавство України в умовах адаптації до приватного права ЄС. / Є. Г. Харитонов, К. Г. Некіт. Одеса: "Юридична література", 2017. 312 с.
12. Яковюк І. В. Адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу: проблеми теорії і практики / І. В. Яковюк // Європейський Союз і Україна: особливості взаємовідносин на сучасному етапі / Нац. акад. прав. наук України, НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування. Х. : Оберіг, 2012. Розд. 1. С. 5–47. (Серія «Наукові доповіді» ; вип. 1)

Нормативні акти

1. Конституція України від 28.06.96 // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30.
2. Цивільний кодекс України № 435-IV від 16.01.2003 // Відомості Верховної Ради України. – 2003. № 40–44.
3. Цивільний процесуальний кодекс України № 1618-IV від 18.03.2004 // Відомості Верховної Ради України. 2004. № 40–42. Ст. 492.
4. Закон України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу. Перелік актів законодавства України та асquis Європейського Союзу» від 18.03.2004 № 1629-IV. Редакція від 04.11.2018, підстава - 2581-VIII

Додаткова:

1. Сучасні проблеми приватного та публічного права у питаннях та відповідях: навчальний посібник / За заг. ред. О.С. Кізлової, Л.В. Діденко, Н.М. Денисяк . Одеса : Айс-Принт, 2020 с. 425
2. Окремі види договорів у сучасному законодавстві України : колективна монографія / За заг. ред. О.С. Кізлової.; Міжнар. Гуманітар. Ун-т. – Київ : ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2017. С. 501
3. Діденко Л.В. Цивільно-процесуальні відносини: теоретичні аспекти: монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 390 с.

4. Кізлова О.С., Глиняна К.М., Денисяк Н.М., Андрієнко В.В., Гриняк О.Б. «Філософсько-методологічне підґрунтя дослідження інституту власності»/ «Philosophical and Methodological Basis of the Propert Institute Study» Journal of Advanced Research in Law and Economics. Volume X, Issue 3(41), Summer 2019

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

http://portal.rada.gov.ua	Офіційний веб-сайт Верховної Ради України
http://www.kmu.gov.ua	Урядовий портал України
http://pravoznavec.com.ua	Правознавець: Електронна бібліотека юридичної літератури
http://www.urist.in.ua/	Український юридичний форум
http://yurist-online.com/uslugi/yuristam/knigi/	Книги та підручники з права України
http://www.nbuv.gov.ua	Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського
legal_approximation_guidelines_ukr_new.pdf (kmu.gov.ua)	Рекомендації для українських органів державного управління щодо наближення до права ЄС